

Giải pháp thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của Đại hội Đảng XII

Trần Văn Phòng*

Tóm tắt: Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII của Đảng là sự kiện chính trị nổi bật và quan trọng nhất trong đời sống chính trị ở nước ta. Đại hội thu hút sự quan tâm của toàn xã hội. Các Đảng Cộng sản, các Đảng cầm quyền và các nước có quan hệ hợp tác với Việt Nam cũng chú ý theo dõi sự kiện chính trị quan trọng này. Đại hội XII của Đảng đã đề ra mục tiêu tổng quát trong 5 năm tới và những biện pháp nhằm thực hiện các mục tiêu này. Các giải pháp đề ra khá đồng bộ, toàn diện, liên quan đến tất cả các lĩnh vực cơ bản của đời sống xã hội.

Từ khóa: Đại hội Đảng XII; mục tiêu kinh tế - xã hội.

1. Mở đầu

Đại hội XII của Đảng đề ra mục tiêu tổng quát của 5 năm tới là: bảo đảm ổn định kinh tế vĩ mô, phấn đấu tăng trưởng kinh tế cao hơn 5 năm trước; đẩy mạnh thực hiện các đột phá chiến lược, cơ cấu lại nền kinh tế gắn với đổi mới mô hình tăng trưởng; phát triển văn hóa, thực hiện dân chủ, tiến bộ, công bằng xã hội, bảo đảm an sinh xã hội, tăng cường phúc lợi xã hội, cải thiện đời sống nhân dân; chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu, quản lý hiệu quả tài nguyên và bảo vệ môi trường; tăng cường quốc phòng, an ninh, kiên quyết, kiên trì đấu tranh bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ quốc gia và bảo đảm an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội; nâng cao hiệu quả công tác đối ngoại và chủ động hội nhập quốc tế; giữ gìn hòa bình, ổn định, tạo môi trường, điều kiện thuận lợi để xây dựng và bảo vệ đất nước; nâng cao vị thế của nước ta trên trường quốc tế [1, tr.271]. Đại hội XII cũng đề xuất một số giải pháp chủ yếu để thực hiện thành công các mục tiêu trên. Bài viết này phân

tích các giải pháp mà Đại hội XII của Đảng đưa ra để thực hiện thành công mục tiêu kinh tế - xã hội đó.

2. Nội dung cơ bản của các giải pháp

2.1. Phát triển kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, ổn định kinh tế vĩ mô, tạo môi trường và động lực cho phát triển kinh tế - xã hội

Để thực hiện thành công giải pháp này, Đảng chủ trương hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa một cách đồng bộ, hiện đại. Trước hết, phải hoàn thiện khung pháp lý, cơ chế, chính sách. Tiếp đến là xây dựng chiến lược, quy hoạch, kế hoạch, phân bổ nguồn lực và quản lý giá phải theo cơ chế thị trường. Tuy nhiên, Nhà nước vẫn sử dụng thể chế, các nguồn lực, công cụ điều tiết, cơ chế, chính sách, phân phối, phân phối lại để giải quyết các vấn đề xã hội bảo đảm giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa của sự phát triển kinh tế thị trường. Nhà nước bảo vệ quyền

(*) Phó giáo sư, tiến sĩ, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh. ĐT: 0912148194. Email: tvphong61@yahoo.com

tài sản hợp pháp và quyền tự do kinh doanh của người dân, của doanh nghiệp theo quy định của pháp luật. Người dân và doanh nghiệp được kinh doanh tất cả những gì mà Hiến pháp không cấm. Đại hội XII chủ trương đa dạng hóa và nâng cao hiệu quả hoạt động của thị trường hàng hóa, dịch vụ, tài chính, tiền tệ, bất động sản, khoa học, công nghệ, lao động. Đặc biệt, Đại hội XII lưu ý: “Thực hiện cơ chế thị trường và đẩy mạnh xã hội hóa đối với cung cấp các dịch vụ công” [1, tr.276]. Tuy nhiên, “Đối với những hàng hóa, dịch vụ công thiết yếu, bao gồm dịch vụ y tế, giáo dục mà Nhà nước đang kiểm soát giá, phải bảo đảm công khai, minh bạch các yếu tố hình thành giá; tính đúng, tính đủ chi phí và thực hiện giá thị trường theo lộ trình phù hợp” [1, tr.277]. Đồng thời, Nhà nước vẫn hỗ trợ cho các đối tượng chính sách, người nghèo, đồng bào dân tộc thiểu số. Nhà nước tăng cường quản lý và từng bước cơ cấu lại chính sách thu, chi ngân sách nhà nước. Tăng cường các nguồn lực cho đầu tư phát triển. Phát triển mạnh thị trường trong nước, thực hiện hiệu quả Cuộc vận động “Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam”. Tập trung đẩy mạnh phòng, chống buôn lậu, gian lận thương mại. Trên cơ sở hoàn thiện thể chế kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa thì đất nước mới tạo đà phát triển nhanh và bền vững.

2.2. Đẩy mạnh cơ cấu lại nền kinh tế gắn với đổi mới mô hình tăng trưởng, nâng cao năng suất, hiệu quả và sức cạnh tranh

Mục tiêu của giải pháp này là nhằm đổi mới mô hình tăng trưởng, bảo đảm phát triển nhanh và bền vững trong điều kiện kinh tế thị trường và hội nhập quốc tế. Kết hợp phát triển theo chiều rộng và chiều sâu, chú trọng phát triển chiều sâu. Giải quyết hài hòa giữa mục tiêu trước mắt với mục

tiêu lâu dài, giữa phát triển kinh tế với bảo đảm quốc phòng, an ninh, giữa tăng trưởng kinh tế với phát triển văn hóa, thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội... Chuyển nhanh mô hình tăng trưởng dựa vào xuất khẩu và vốn đầu tư sang phát triển đồng thời dựa cả vào vốn đầu tư, xuất khẩu và thị trường trong nước. Để đạt mục tiêu này, Đại hội XII đề ra 6 nhiệm vụ chủ yếu: *Thứ nhất*, cơ cấu lại nông nghiệp theo hướng công nghệ cao, hàng hóa lớn gắn với xây dựng nông thôn mới, nâng cao đời sống của người dân trên địa bàn nông thôn; bảo đảm phát triển bền vững, an ninh lương thực quốc gia và an toàn thực phẩm... *Thứ hai*, cơ cấu lại công nghiệp, tạo nền tảng cho công nghiệp hóa, hiện đại hóa, nhất là phát triển các ngành công nghiệp nền tảng như năng lượng, luyện kim, hóa dầu, hóa chất với công nghệ hiện đại, thân thiện môi trường; khuyến khích phát triển doanh nghiệp cơ khí chế tạo mạnh và sản phẩm cơ khí trọng điểm; có chính sách phát triển công nghiệp điện tử, công nghiệp công nghệ thông tin, công nghiệp phần mềm...; *Thứ ba*, phát triển các ngành dịch vụ, nhất là dịch vụ vận tải, thông tin, tài chính, ngân hàng, bảo hiểm và các dịch vụ hỗ trợ kinh doanh; có chính sách phát triển du lịch thành ngành kinh tế mũi nhọn; khuyến khích các thành phần kinh tế phát triển mạnh các dịch vụ y tế, giáo dục, văn hóa, nghệ thuật, thể thao... *Thứ tư*, phát triển kinh tế biển gắn với bảo vệ vững chắc chủ quyền quốc gia và nâng cao đời sống nhân dân vùng biển, đảo; khuyến khích các thành phần kinh tế đầu tư vào các ngành kinh tế biển. *Thứ năm*, phát triển các vùng và khu kinh tế; chú trọng phát triển các vùng kinh tế trọng điểm, vùng động lực, các khu kinh tế, các khu công nghiệp; tăng cường liên kết giữa các địa phương trong vùng, giữa các vùng để phát huy tối đa tiềm năng, lợi thế của từng vùng, từng địa phương... *Thứ sáu*, tạo môi trường thuận lợi để phát triển các loại doanh nghiệp; thực hiện đồng bộ các

giải pháp cơ cấu lại doanh nghiệp nhà nước để nâng cao hiệu quả hoạt động theo cơ chế thị trường. Doanh nghiệp nhà nước tập trung vào những lĩnh vực quan trọng. Đối với doanh nghiệp tư nhân tạo mọi điều kiện thuận lợi để phát triển và nâng cao năng lực cạnh tranh. Hoàn thiện pháp luật, cơ chế, chính sách để doanh nghiệp tư nhân tiếp cận bình đẳng mọi cơ hội, các nguồn lực, nhất là vốn, đất đai, tài nguyên. Đối với doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài, cần rà soát, sửa đổi pháp luật, chính sách để thu hút đầu tư nước ngoài, nhất là các dự án có công nghệ cao, thân thiện môi trường, sản phẩm có giá trị gia tăng và tỉ lệ nội địa hóa cao. Đồng thời, khuyến khích phát triển bền vững kinh tế hợp tác, nòng cốt là hợp tác xã với nhiều hình thức liên kết, hợp tác đa dạng, tạo điều kiện hình thành những tổ hợp nông - công nghiệp - dịch vụ công nghệ cao [1, tr.280 - 293].

2.3. Xây dựng hệ thống kết cấu hạ tầng và đô thị

Mục tiêu của giải pháp này là thực hiện đột phá chiến lược về xây dựng hệ thống kết cấu hạ tầng đồng bộ, nhất là mạng lưới giao thông, điện, nước, thủy lợi, hạ tầng viễn thông... Từng bước hình thành hệ thống đô thị có kết cấu hạ tầng đồng bộ, hiện đại, xanh, thân thiện với môi trường. Muốn vậy, phải hoàn thiện pháp luật, cơ chế, chính sách lôi cuốn các thành phần kinh tế tham gia đầu tư vào kết cấu hạ tầng và xây dựng đô thị. Tăng cường quản lý, bảo đảm tiến độ và chất lượng công trình, chống thất thoát, lãng phí...

2.4. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực và tăng cường tiềm lực khoa học, công nghệ

Đại hội XII của Đảng đề ra nhiệm vụ thực hiện đồng bộ cơ chế, chính sách, giải pháp để phát triển nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao. Để đạt mục

tiêu này, phải đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục, đào tạo theo hướng mở, hội nhập, xây dựng xã hội học tập. Phát triển hợp lý và bảo đảm bình đẳng giữa giáo dục công lập và giáo dục ngoài công lập. Thí điểm chuyển đổi mô hình trường công lập sang cơ sở giáo dục do cộng đồng, doanh nghiệp quản lý và đầu tư phát triển. Tăng cường quản lý nhà nước về nguồn nhân lực, thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu lao động, tạo điều kiện hỗ trợ dịch chuyển lao động và phân bố lao động hợp lý, hiệu quả. Đồng thời, “nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về khoa học, công nghệ. Tăng cường tiềm lực khoa học, công nghệ và xây dựng hệ thống đổi mới sáng tạo quốc gia, phát huy năng lực sáng tạo của mọi cá nhân, doanh nghiệp, tổ chức” [1, tr.297]. Có cơ chế đặc thù để phát triển các cơ sở nghiên cứu khoa học, công nghệ trọng điểm. Sử dụng hiệu quả ngân sách nhà nước, có cơ chế, chính sách thu hút các nguồn lực cho đầu tư nghiên cứu phát triển và ứng dụng khoa học, công nghệ. Tạo thuận lợi phát triển doanh nghiệp khoa học, công nghệ, có chính sách đào tạo, phát triển, trọng dụng, tôn vinh đội ngũ khoa học, công nghệ [1, tr.299].

2.5. Phát triển văn hóa, xã hội, nâng cao đời sống nhân dân

Mục tiêu của giải pháp này là phát triển bền vững văn hóa, xã hội, gắn kết chặt chẽ, hài hòa giữa phát triển kinh tế với phát triển văn hóa và thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội, nâng cao đời sống nhân dân. Để thực hiện được mục tiêu này, Đại hội XII của Đảng đề ra nhiệm vụ hoàn thiện pháp luật, chính sách về an sinh xã hội, đẩy mạnh giảm nghèo bền vững, nâng cao hiệu quả trợ giúp xã hội. Cải cách chính sách tiền lương, tiền công theo nguyên tắc thị trường, phù hợp với năng suất lao động. Thực hiện

tốt chính sách bảo hộ lao động. Hoàn thiện mạng lưới y tế cơ sở, tạo điều kiện cho phát triển y tế ngoài công lập, khuyến khích phát triển công nghiệp dược và y học cổ truyền. Đồng thời, “tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng, nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về văn hóa” [1, tr.304]. Phát triển hiệu quả, lành mạnh hệ thống báo chí, xuất bản, phát thanh, truyền hình, đẩy mạnh xã hội hóa các hoạt động văn hóa, xã hội.

2.6. Chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu, phòng chống thiên tai, tăng cường quản lý tài nguyên và bảo vệ môi trường

Để chủ động ứng phó với biến đổi khí hậu, phòng chống thiên tai hiệu quả trước hết cần nâng cao năng lực dự báo, cảnh báo thiên tai, giám sát biến đổi khí hậu. Nâng cao khả năng chống chịu, huy động các nguồn lực cho công tác này. Phát huy trách nhiệm và vai trò của các cấp, các ngành, các doanh nghiệp, cộng đồng, lực lượng vũ trang trong ứng phó biến đổi khí hậu. Để quản lý tài nguyên hiệu quả, cần đẩy mạnh điều tra, đánh giá tiềm năng, trữ lượng, hoàn thiện quy hoạch, tăng cường quản lý, giám sát, sử dụng hợp lý, hiệu quả, tiết kiệm các nguồn tài nguyên. Khai thác, sử dụng khoáng sản gắn với bảo vệ môi trường, hạn chế tối đa xuất khẩu nguyên liệu thô. Chủ động hợp tác quốc tế trong bảo vệ và sử dụng nguồn nước xuyên quốc gia. Để bảo vệ môi trường có hiệu quả, trước hết thực hiện xã hội hóa công tác bảo vệ và xử lý môi trường. Thực hiện quy chuẩn, tiêu chuẩn phát thải và công nghệ theo lộ trình phù hợp. Tăng cường bảo vệ và phát triển rừng bền vững [1, tr.304 - 306].

2.7. Phòng, chống tham nhũng, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí

Để phòng, chống tham nhũng, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí đạt kết quả, Đại

hội XII yêu cầu: *Một là*, cần tiếp tục hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách bảo đảm chặt chẽ, công khai, minh bạch và thực hiện đồng bộ các giải pháp, nhất là các lĩnh vực dễ nảy sinh tiêu cực. Kiện toàn và nâng cao hiệu quả hoạt động của bộ máy phòng, chống tham nhũng. Thực hiện việc kê khai tài sản và kiểm soát kê khai tài sản. Chú trọng giáo dục đạo đức cho cán bộ, công chức. *Hai là*, nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác kiểm tra, thanh tra, kiểm toán, điều tra, tăng cường giám sát và phòng, chống tham nhũng. *Ba là*, thiết lập cơ chế giám sát và kiểm soát quyền lực hiệu quả, phát huy vai trò giám sát của cơ quan dân cử, Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể nhân dân trong phòng, chống tham nhũng, lãng phí. *Bốn là*, làm tốt công tác tuyên truyền giáo dục, khen thưởng, xử phạt nghiêm minh về vấn đề này [1, tr.306 - 308].

2.8. Nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước và bảo đảm quyền tự do, dân chủ của người dân trong phát triển kinh tế - xã hội đi đôi với tuân thủ pháp luật

Để nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước và bảo đảm quyền tự do, dân chủ của người dân trong phát triển kinh tế - xã hội đi đôi với tuân thủ pháp luật có hiệu quả thì bộ máy nhà nước phải tinh gọn, trong sạch, vững mạnh, thể chế, luật pháp, cơ chế, chính sách, môi trường phải thuận lợi. Muốn vậy, phải phân định rõ chức năng của Nhà nước và chức năng của thị trường. Xây dựng nền hành chính hiện đại, chuyên nghiệp, kỷ cương, năng động, hiệu lực, hiệu quả, minh bạch, công khai, dân chủ. Cải cách thủ tục hành chính theo hướng tinh giản nhưng nâng cao chất lượng chính sách, pháp luật. Hoàn thiện thể chế phân cấp, bảo đảm thống nhất thông suốt trong lãnh đạo, quản lý, điều hành từ Trung ương đến cơ sở. Xác định rõ thẩm quyền, trách nhiệm

quản lý nhà nước về kinh tế, xã hội đối với chính quyền các cấp [1, tr.308 - 311].

2.9. Tăng cường quốc phòng, an ninh, kiên quyết, kiên trì đấu tranh bảo vệ vững chắc chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ quốc gia và bảo đảm an ninh chính trị, trật tự, an toàn xã hội

Để thực hiện tốt giải pháp này, Đại hội XII của Đảng yêu cầu thực hiện tốt Chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Xây dựng Quân đội nhân dân và Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại. Chú trọng xây dựng lực lượng dân quân tự vệ và lực lượng dự bị động viên. Kết hợp tốt nhiệm vụ quốc phòng, an ninh với nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội. Đẩy mạnh hợp tác quốc tế về quốc phòng, an ninh, tranh thủ sự ủng hộ của cộng đồng quốc tế để duy trì môi trường hòa bình, củng cố quốc phòng, an ninh và bảo vệ chủ quyền quốc gia. Thực hiện đồng bộ các giải pháp bảo đảm an ninh, trật tự, an toàn xã hội [1, tr.311 - 313].

2.10. Nâng cao hiệu quả hoạt động đối ngoại, chủ động hội nhập quốc tế, giữ vững môi trường hòa bình và tạo điều kiện thuận lợi để phát triển đất nước

Tiếp tục tinh thần Đại hội XI, Đại hội XII của Đảng khẳng định thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập, tự chủ, hòa bình, hữu nghị, hợp tác và phát triển; đa phương hóa, đa dạng hóa quan hệ, chủ động và tích cực hội nhập quốc tế trên cơ sở tôn trọng độc lập, chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ, không can thiệp vào công việc nội bộ của nhau, bình đẳng, cùng có lợi. Đại hội XII cũng đề ra nhiệm vụ đưa quan hệ với các đối tác đi vào chiều sâu, thiết thực, hiệu quả. Nâng cao hiệu quả hoạt động đối ngoại đa phương, nhất là trong ASEAN và Liên Hợp Quốc. Triển khai đồng bộ hoạt động đối ngoại cả về chính trị, an ninh, quốc

phòng, kinh tế, văn hóa, xã hội. Thực hiện hiệu quả các cam kết quốc tế, chủ động, tích cực đàm phán, ký kết các hiệp định thương mại tự do thế hệ mới; khai thác tối đa thuận lợi, hạn chế tối đa tác động tiêu cực để tranh thủ nguồn lực bên ngoài cho phát triển đất nước. Nâng cao chất lượng công tác tham mưu về đối ngoại và hội nhập quốc tế. Đẩy mạnh công tác người Việt Nam ở nước ngoài trên các phương diện như hỗ trợ để đồng bào hòa nhập với cộng đồng nước sở tại, có cơ hội tham gia xây dựng đất nước, góp phần tăng cường hữu nghị, hợp tác giữa Việt Nam với các nước [1, tr.313 - 315]. Thực hiện tốt đường lối này sẽ giữ được môi trường hòa bình, ổn định, tạo điều kiện thuận lợi cho đất nước phát triển.

3. Kết luận

Mười giải pháp trên khá đồng bộ, toàn diện, liên quan tới tất cả các lĩnh vực, các phương diện cơ bản của đời sống xã hội. Bản thân các giải pháp này liên hệ, ảnh hưởng, tác động lẫn nhau, bổ sung cho nhau. Do đó, tổ chức thực hiện chúng cũng phải đồng bộ, toàn diện. Điều quan trọng nữa là, trên cơ sở tinh thần Đại hội XII của Đảng, toàn Đảng, toàn quân, toàn dân phải nỗ lực, cố gắng, phấn đấu thực hiện tốt những giải pháp này. Mỗi cán bộ, đảng viên trên cương vị, chức trách, nhiệm vụ của mình nỗ lực hoàn thành tốt nhất nhiệm vụ của mình. Đó chính là góp phần trực tiếp vào hoàn thành các giải pháp để đạt các mục tiêu mà Đại hội XII của Đảng đã đề ra.

Tài liệu tham khảo

- [1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.
- [2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2011), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.